

До Председателя на Научно Жури
Съгласно заповед № 2058/24.07.2024г
на Ректора на МУ-Плевен

РЕЦЕНЗИЯ

от доц. д-р Владимир Наков, д.м.
началник на отдел „Психично здраве“, дирекция „Психично здраве и превенция на
завидимост“, Национален център по обществено здраве и анализи

Външен член на научно жури за защита на дисертационен труд за придобиване на ОНС
„Доктор“ по научната специалност „Обща медицина“ на основание на заповед №
2058/24.07.2024 на Ректора на Медицински университет Плевен.

Тема: „Депресивен епизод в Общата медицинска практика- значимост на проблема и
алгоритъм за поведение.“

Автор: д-р Елка Георгиева Тумбева, докторант редовна форма на обучение към катедра
„Обща медицина, съдебна медицина и деонтология“. Област на висше образование 7.
Спорт и здравеопазване, професионално направление 7.1. Медицина, по докторска
програма „Обща медицина“.

Научен ръководител: доц. д-р Цветелина Валентинова Митева д.м., МУ-Плевен

Кратко представяне на кандидата:

Д-р Елка Георгиева Тумбева е родена на 04.05.1972г в гр.Бяла, обл. Русе. Средно образование завършва през 1990г в ЕСПУ „Панайот Волов“, в родният си град. През 1998г се дипломира като магистър-лекар в МУ-Плевен. В периода 2000-2004 специализира „Вътрешни болести“, има известен опит в областта на фармацевтичната индустрия, а от 2019г е асистент към Катедра “Обща Медицина, Съдебна Медицина и Деонтология“. През 2020г придобива магистърска степен по международни икономически отношения в СА „Димитър Ценов“-Свищов, като в същата година е зачислена в редовна форма на докторантура.

Д-р Тумбева води практически занятия със студенти от специалност ”медицина” (факултет „Медицина“) българоезиково и англоезиково обучение по дисциплините: „Обща медицина” и „Комуникативни умения“, практически упражнения на студенти по „Фармация“ по дисциплина „Общи познания за болестите“ и със студенти–бакалаври-медицински сестри.

Научните й интереси са в областта на психосоматика в общата медицинска практика и роля на ОПЛ, стресогенни фактори и мотиватори за работа в общата медицинска практика, качество на обучението, комуникативни умения.

Д-р Тумбева членува в Европейската асоциация по общественото здраве (EURHA), в Европейската академия на учителите по обща практика (EURACT), в Българската асоциация по Обществено здраве (БАОЗ) и в Българския лекарски съюз.

Владее английски и руски езици.

Д-р Тумбева е реализирала проект във връзка с темата на дисертационния труд - проект № D 5/ 2022 година спонсориран от Медицински университет Плевен с тема „Депресивен епизод-особености на проблема в Общата медицинска практика. Отношение и поведение на общопрактикуващите лекари при работа с тази група пациенти.“ Участвала е и в още един изследователски проект.

Намирам, че дисертацията напълно покрива основните норми, които се изискват от подобен труд, според изброените законодателни актове:

- следва установен ред;
- показва, че кандидатът притежава задълбочени теоретични знания по съответната специалност и способности за самостоятелни научни изследвания;
- съдържа научни или научно приложни резултати, които представляват оригинален принос в науката.

Дисертационният труд се състои от заглавна страница, съдържание, използвани съкращения, въведение, литературен обзор, цел, задачи и методология, резултати, дискусия, изводи, препоръки, приноси, научна активност, свързана с дисертацията,, използвана литература и приложения.

Актуалност на темата на дисертационния труд

Темата на дисертацията „Депресивен епизод в Общата медицинска практика-значимост на проблема и алгоритъм за поведение.“ насочва вниманието към актуален проблем, който занимава учени от различни специалности от дълбока древност, а именно депресията – заболяване с голяма честота и водещо до инвалидност. Според СЗО това заболяване е на първо място в света като причина за инвалидност.

Участието на общопрактикуващите лекари в разпознаването и терапията на депресията е изключително важно, тъй като това е заболяването с най-висок риск от самоубийство на пациентите.

Дисертацията цели проучване на познанията, отношението и поведението на общопрактикуващите лекари при пациенти с депресивен епизод в общата медицинска практика и на базата на резултатите да се анализират възможностите за оптимизиране на работата с тези пациенти.

Представената дисертация е посветена на актуален и социално значим проблем от областта на психиатрията и общата медицина, свързан с ролята на ОПЛ при разпознаване, поведение и лечение при депресивна симптоматика.

Структура и съдържание на дисертационния труд

Представеният дисертационен труд е в общ обем 205 страници, като се състои от заглавна страница, съдържание, използвани съкращения, въведение, литературен обзор, цел, задачи и методология, резултати, дискусия, изводи, препоръки, приноси, научна активност, свързана с дисертацията,, използвана литература и приложения.

Съотношението между отделните части е оптимално: Въведение и следните раздели: Първият раздел - литературен обзор, е представен на 56 страници, завършва с ключови аспекти, обуславящи целта, задачите и методологията на дисертацията. Материалът и методите на изследването в пълнота отговарят на поставената задача. Ясно е формулиран обектът на изследването – депресията в ОМП, алгоритъм за разпознаване, поведение на ОПЛ и лечение.

Вторият раздел – цел, задачи и методология е на 8 страници, които описват работата, извършена от докторанта. Ясно е дефинирана целта на изследването - *да се проучат познанията, отношението и поведението на Общопрактикуващите лекари при пациенти с депресивен епизод в Общата медицинска практика и на базата на резултатите да се анализират възможностите за оптимизиране на работата с тези пациенти.* Задачите, които са поставени в резултат на тази цел са пет, като поставената работна хипотеза е в синхрон с целта и задачите, като недвусмислено дефинира нуждата от обучение. По отношение на методологията е взето решение на Етичната комисия към МУ-Плевен, проведени са 34 полу-структурирани интервюта с психиатри и са анализирани 306 он-лайн анкети. Обобщението и анализът на събраните данни логично водят до трети раздел – резултати, които са представени на 40 страници. *Интересен е резултатът, че мъжете фамилни лекари (53,9%) в сравнение с жените (36%) по-често смятат, че на пациентите с депресивен епизод задължително трябва да бъде назначена терапия, като в същото време две трети от пациентите са започнали самолечение.* Това поставя въпросът не само за обучението на ОПЛ, но и комуникацията с психиатрите в амбулаторната практика. По същество този въпрос се отнася и до идеята за хомеопатично лечение – при поставена диагноза такъв тип лечение не бива да се прилага, тъй като един от големите проблеми е очакването на пациентите за скорошно и бързо повлияване на симптомите на депресия, и при неуспешно овладяване на депресивното състояние, то може да доведе до поява на мисли за самоубийство.

Четвъртият раздел – дискусия, е ценен поради описаните бариери за работата на ОПЛ, влиянието на пандемичната обстановка и не на последно място с описанието на ограниченията на изследването, което позволява критичен поглед на собственият труд. Този раздел обхваща 22 страници.

Направените изводи са девет, като два от тях са ключови за последващи изследвания:

„Семейните лекари имат основните познания за депресията и припознават себе си като специалиста, който може активно да търси и диагностицира ДЕ и неговите симптоми и изяви. Често обаче свързват соматичните оплаквания на пациентите по-скоро с телесно заболяване, отколкото с депресия.“

„По отношение на пациентите, се отчита необходимостта да се работи в посока подобряване на здравните нагласи и здравната култура на населението по отношение на психическите заболявания.“

Направените препоръки са към всички заинтересовани страни в обучението, работата и поддържане на продължаващото обучение на ОПЛ – министерствата на здравеопазването и образованието, здравно-осигурителната каса, професионалните и пациентски организации.

Дисертацията има два оригинални приноса, като особено ценно е това, че за първи път се провежда национално представително проучване сред Общопрактикуващите лекари на територията на Република България, за значимостта на проблема: депресивен епизод в Общата медицинска практика, проучвайки тяхното познание, отношение и поведение при работа с тази група трудни пациенти.

Теоретичните приноси са седем, като се отличават теоретичният анализ на депресивните и тревожни разстройства, тяхната честота на разпространение в различните страни и най-вече в ПМП, потвърждаващи значимостта им и ключовата роля на ОПЛ в процеса на разпознаването и управлението им и установяване на увеличение на тревожните и депресивни разстройства във връзка с пандемията от Ковид-19.

Приносите с приложен характер са два, като е разработен ***алгоритъм на поведение при работа с пациенти с депресивна симптоматика***, съобразени със специфичните условия на ОМП в страната и ***примерна план-програма за провеждане на обучителни модули***, в малки групи от 10-12 ОПЛ под супервизията на психиатър.

Използваната литература съдържа 336 заглавия (от тях 30 на кирилица). Важно е да се отбележи, че литературата по този въпрос на български език не е толкова богата и според мен е достигнат баланс в представянето на литературните източници. Прави впечатление и актуалността на използваната литература, както и умелото боравене с интернет източници.

Резултатите са онагледени с 39 фигури и 17 таблици.

Чрез обхвата и дълбочината на интерпретация на използваните източници, употребата както на цитации на най-новите изследвания по темата, така и позоваването на по-стари, но важни за темата източници, се показва целенасоченост и задълбочено познаване на темата на дисертацията, което подпомага извеждането на целта на изследването и е свидетелство за актуалността на представения труд. Изследователските въпроси и задачите на изследването са формулирани коректно и конкретно.

Представеният автореферат е написан на 61 страници. Съдържа 36 фигури, 11 таблици и схема на Алгоритъм за поведение в ОМП при съмнение за депресия. Автореферата е изготвен съобразно общоприетите правила и отразява резултатите, представени в дисертационния труд.

Представени са 4 пълнотекстови публикации, в които докторантът е първи автор. Научните доклади и съобщения също са четири. Докторантът има три участия в международни конференции.

От представената от д-р Тумбева Авторска справка за съответствие с минималните национални изисквания за ОНС „Доктор“ е видно, че докторантът има и надхвърля минималните изисквани точки по групи показатели.

Бележки и препоръки: Докторантът се е съобразил с препоръките направени на вътрешната защита. Бих препоръчал популяризиране на получените резултати, но най-вече на направените изводи.

По отношение на проведената анкета, не е коментиран ниският процент отговорили на анкетата (306 от 1000 разпространени форми), както и невероятно! липсата на депресивен епизод в практиката на 6 ОПЛ. Чисто статистически, това е невъзможно поради широкото разпространение на тревожните и депресивните разстройства. Това би поставило остро въпроса за обучението (или липсата на такова) сред ОПЛ в още по-добре видим план, защото показва тотална липса на сензитивност към този проблем. Ако е възможна обратна идентификация, бих препоръчал контакт с тези лекари и по-подробно анализиране на тяхната практика.

Също така смятам, че е добре този труд да се обработи допълнително и да се издаде като монография.

Не на последно място, а то е свързано и с популяризирането на резултатите е по-висока активност – както в конференции, така и с пълнотекстови публикации.

Направените бележки и препоръки, не намаляват стойността на дисертационния труд, а имат за цел да направят още по-добри бъдещите научни трудове на д-р Елка Тумбева.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Убедено считам, че с представения дисертационен труд, д-р Елка Тумбева доказва, че притежава необходимите качества за придобиване на образователната и научна степен "доктор". Това ми дава основание да дам **ПОЛОЖИТЕЛНА РЕЦЕНЗИЯ** за дисертационния труд на тема: „**ДЕПРЕСИВЕН ЕПИЗОД В ОБЩАТА МЕДИЦИНСКА ПРАКТИКА-ЗНАЧИМОСТ НА ПРОБЛЕМА И АЛГОРИТЪМ ЗА ПОВЕДЕНИЕ.**” за присъждане на образователната и научна степен „доктор“ по: област на висше образование 7. Спорт и здравеопазване професионално направление 7.1. Медицина, научна специалност „Обща медицина“ на д-р Елка Георгиева Тумбева.

19.08.2024 г.
гр. София

Изготвил рецензията: **На основание чл. 59 от ЗЗЛД**
(доц. д-р Владимир Наков, д.м.)

**To the Chairman of the Scientific Jury
Pursuant to Order No. 2058/24.07.2024
of the Rector of MU-Pleven**

REVIEW

**By Assoc. Prof. Vladimir Nakov, MD, PhD
Head of the Mental Health Department, Mental Health and Prevention of Addictions
Directorate, National Center of Public Health and Analyses**

External member of the scientific jury for the defense of a dissertation for "Doctor" degree in the scientific specialty "General Medicine", based on the order № 2058/24.07.2024 of the Rector of Medical University Pleven.

Title: "Depressive episode in general medical practice- significance of the problem and algorithm for management."

Author: Dr. Elka Georgieva Tumbeva, full-time PhD student at the Department of General Medicine, Forensic Medicine and Deontology. Field of higher education 7. Sport and healthcare Professional field 7.1. Medicine, doctoral programme in General Medicine.

Scientific supervisor: Assoc. Prof. Tsvetelina Valentinova Miteva MD, PhD, MU-Pleven

Brief introduction of the candidate:

Dr. Elka Georgieva Tumbeva was born on 04.05.1972 in Byala, Ruse region. She graduated from secondary education in 1990 at the ESPU "Panayot Volov" in her hometown. In 1998 she graduated as a master-doctor at the Medical University in Pleven. In the period 2000-2004 he specialized in "Internal Medicine", has some experience in the pharmaceutical industry, and since 2019 is an assistant professor at the Department of General Medicine, Forensic Medicine and Deontology. In 2020, she obtained a Master's degree in International Economic Relations at Dimitar Tsenov SA - Svishtov, and in the same year she was enrolled in a full-time PhD program.

Dr. Tumbeva conducts practical classes with Bulgarian and English-speaking students of the specialty "Medicine" (Faculty of Medicine) in the disciplines "General Medicine" and "Communication Skills", practical classes with students of "Pharmacy" in the discipline "General Knowledge of Diseases" and with Bachelor Nursing students.

Her research interests include psychosomatics in general practice and the role of GPs, stressors and motivators for working in general practice, quality of training, communication skills.

Dr Tumbeva is a member of the European Public Health Association (EUPHA), the European Academy of Teachers of General Practice (EURACT), the Bulgarian Association of Public Health (BAOH) and the Bulgarian Medical Association.

She speaks English and Russian.

Dr. Tumbeva has implemented a project in relation to the topic of the dissertation - project № D 5 / 2022, sponsored by the Medical University of Pleven with the topic "Depressive episode - features of the problem in general medical practice. She has also participated in another research project.

I find that the dissertation fully meets the basic standards required of such work, according to the legislation listed:

- follows an established procedure;
- demonstrates that the candidate possesses a thorough theoretical knowledge of the relevant discipline and the ability to conduct independent research;
- contains scientific or scientifically applied results which constitute an original contribution to science.

The dissertation consists of a title page, table of contents, abbreviations used, introduction, literature review, purpose, objectives and methodology, results, discussion, conclusions, recommendations, contributions, scholarly activity related to the dissertation, references used and appendices.

Relevance of the dissertation topic

The topic of the dissertation "Depressive episode in General Medical Practice-significance of the problem and algorithm for management." draws attention to a topical problem that has preoccupied scholars from various specialties since ancient times, namely depression, a disease with a high incidence and leading to disability. According to the WHO, this disease ranks first in the world as a cause of disability.

The involvement of general practitioners in the recognition and treatment of depression is extremely important, as this is the illness with the highest risk of patients committing suicide.

The dissertation aims to investigate the knowledge, attitude and behaviour of general practitioners in patients with depressive episode in general practice and based on the results to analyse the possibilities to optimise the work with these patients.

The presented dissertation is devoted to a topical and socially relevant problem in the field of psychiatry and general medicine, related to the role of GPs in the recognition, management and treatment of depressive symptomatology.

Structure and content of the dissertation

The submitted dissertation is a total of 205 pages, consisting of a title page, table of contents, abbreviations used, introduction, literature review, purpose, objectives and

methodology, results, discussion, conclusions, recommendations, contributions, scholarly activity related to the dissertation, literature used and appendices.

The ratio between the different parts is optimal: Introduction and the following sections: the first section, the literature review, is presented in 56 pages, concluding with key aspects determining the aim, objectives and methodology of the dissertation. The material and methods of the study fully meet the set task. The object of the study - depression in the GP, algorithm for recognition, GP behaviour and treatment - is clearly formulated.

The second section, aim, objectives and methodology, consists of 8 pages and describes the work carried out by the PhD student. The aim of the study is clearly defined - to investigate GPs' knowledge, attitudes and behaviours towards patients with a depressive episode in the general practice and, based on the results, to analyse how to optimise the work with these patients. The tasks that are set as a result of this aim are five, and the working hypothesis set is in line with the aim and objectives, clearly defines the need for training. Regarding the methodology, a decision was taken by the Ethics Committee at MU-Pleven, 34 semi-structured interviews were conducted with psychiatrists and 306 on-line surveys were analysed. The summary and analysis of the collected data leads logically to the third section - results, which are presented in 40 pages. An interesting result is that male family physicians (53.9%) compared to females (36%) more often believe that patients with a depressive episode should necessarily be assigned therapy, while two-thirds of patients have initiated self-medication. This raises the issue not only of GP training, but also communication with psychiatrists in outpatient practice. Essentially, this issue also relates to the idea of homeopathic treatment - once a diagnosis has been made, this type of treatment should not be administered, as one of the major problems is the patients' expectation of a quick and rapid response to the symptoms of depression, and if the depressive state is not successfully managed, it can lead to suicidal thoughts.

The fourth section, the discussion, is valuable due to the barriers described to the work of GPs, the impact of the pandemic setting and last but not least with the description of the limitations of the study, which allows a critical view of one's own work. This section covers 22 pages.

There are nine conclusions drawn, two of which are key to subsequent research:

"Family physicians have a basic understanding of depression and recognize themselves as the specialist who can actively seek out and diagnose depression and its symptoms and manifestations. However, they often associate patients' somatic complaints with physical illness rather than depression."

"With regard to patients, the need to work towards improving the health attitudes and health culture of the population regarding mental illness is recognised."

The recommendations made are addressed to all stakeholders in the training, operation and maintenance of continuing education of HCPs - the ministries of health and education, the health insurance fund, professional and patient organizations.

The dissertation has two original contributions. Of particular value is that for the first time a nationally representative survey of GPs in the territory of the Republic of Bulgaria was conducted, on the importance of the problem: depressive episode in the general medical practice, exploring their knowledge, attitude and behaviour when dealing with this group of problematic patients.

There are seven theoretical contributions, distinguished by the theoretical analysis of depressive and anxiety disorders, their prevalence in different countries and most especially in the PMP, confirming their importance and the key role of GPs in the process of their recognition and management, and identifying an increase in anxiety and depressive disorders in relation to the COVID-19 pandemic.

The contributions of an applied nature are two, with the development of a behavioural algorithm for dealing with patients with depressive symptomatology, tailored to the specific conditions of the country's GPs, and an exemplary plan-programme for conducting training modules, in small groups of 10-12 GPs under the supervision of a psychiatrist.

The literature used contains 336 titles (30 of them in Cyrillic). It is important to note that the literature on this subject in Bulgarian is not as rich and in my opinion a balance has been reached in the presentation of the literature sources. Also noteworthy is the relevance of the literature used and the skillful handling of internet sources.

The results are illustrated with 39 figures and 17 tables.

Through the range and depth of interpretation of the sources used, the use of both citations of the most recent research on the topic and the reference to older but important sources on the topic, a focused and thorough knowledge of the topic of the dissertation is demonstrated, which helps to bring out the purpose of the research and is a testament to the relevance of the work presented. The research questions and research objectives are formulated correctly and concretely.

The submitted abstract is written in 61 pages. It contains 36 figures, 11 tables and a diagram of the Algorithm for Management in the ICU in suspected depression. The abstract is prepared according to the generally accepted rules and reflects the results presented in the thesis.

There are 4 full-text publications in which the PhD student is the first author. There are also four scientific papers and communications. The PhD student has three participations in international conferences.

From the Authors' Summary of Compliance with the Minimum National Requirements for the PhD, submitted by Dr. Tumbeva, it is evident that the PhD student has and even exceeds the minimum required scores for groups of indicators.

Comments and recommendations:

The PhD student has complied with the recommendations made at the internal defense. I would recommend to promote the results obtained, but especially the conclusions drawn.

Regarding the survey conducted, the low response rate to the survey (306 out of 1000 forms distributed) has not been commented on, and the absence of a depressive episode in the practice of 6 GPs, as the latter is unlikely purely statistically, due to the widespread prevalence of anxiety and depressive disorders. This would make the issue of training (or lack thereof) amongst GPs even more acutely visible because it shows a total lack of sensitivity to this problem. If reverse identification is possible, I would recommend contacting these doctors and analysing their practice in more detail.

I also think that this work should be further processed and published as a monograph.

Last but not least, and it is related to the dissemination of the results, is a higher activity - both in conferences and full-text publications.

The remarks and recommendations made do not diminish the value of the dissertation, but aim to make the future scientific works of Dr. Elka Tumbeva even better.

CONCLUSION

I strongly believe that with the presented dissertation, Dr. Elka Tumbeva proves that she possesses the necessary qualities for the acquisition of the educational and scientific degree "Doctor". This gives me a reason to express a POSITIVE REVIEW for the dissertation work on the topic: **"DEPRESSIVE EPISODE IN GENERAL MEDICAL PRACTICE-SIGNIFICANCE OF THE PROBLEM AND ALGORITHM FOR BEHAVIOR."** for the award of the educational and scientific degree "Doctor" in field of higher education 7. Sport and Health Care professional field 7.1. Medicine, scientific specialty "General Medicine" to Dr. Elka Georgieva Tumbeva.

19.08.2024
Sofia

Reviewer: **На основание чл. 59 от ЗЗЛД**
(Assoc. Prof. Vladimir Nakov, MD, PhD)